

NOT: Mahalli idare birliği genel sekreteri olarak atanacaklarda aranılacak hizmet süresi

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĐI
Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü

Sayı: E-53773008-622.02-12829561

23/06/2025

Konu: Görüş (Mahalli İdare Birliği Genel Sekreteri Olarak
Atanacaklarda Aranılacak Hizmet Süresi)

..... BAŞKANLIĐINA

İlgi: tarihli ve sayılı yazı.

..... Birliği Tüzüğü üzerinde değişiklikler yapıldığı ve yapılan tüzük değişikliğinin 27.09.2024 tarihli ve 2024/12 sayılı Meclis kararıyla kabul edildiği belirtilerek, yapılan tüzüğün "Birlik Genel Sekreterinin Atanması" başlıklı 25 inci maddesinde değişikliğinin Bakanlığımızca onaylanması talep edildiğine ilişkin ilgi yazı incelenmiştir.

Bilindiğı üzere, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 68/B maddesinde, *"Eđitim ve Öğretim Hizmetleri Sınıfı ile Sağlık Hizmetleri ve Yardımcı Sağlık Hizmetleri Sınıfı hariç, sınıfların 1, 2, 3 ve 4 üncü derecelerindeki kadrolarına, derece yükselmesindeki süre kaydı aranmaksızın, atanmasındaki usule göre daha aşağıdaki derecelerden atama yapılabilir.*

Ancak, bu şekilde bir atamanın yapılabilmesi için ilgilinin;

- a) 1 inci dereceli kadrolardan ek göstergesi 5300 ve daha yukarıda olanlar için en az 12 yıl,*
 - b) 1 inci ve 2 nci dereceli kadrolardan ek göstergesi 5300'den az olanlar için en az 10 yıl,*
 - c) 3 üncü ve 4 üncü dereceli kadrolar için en az 8 yıl,*
- hizmetinin bulunması ve yükseköğrenim görmüş olması şarttır. ...*

Cumhurbaşkanı onayıyla yapılan atamalarda Cumhurbaşkanlığı kararnamesinde öngörülen hizmet süresi şartları aranır. Üst kademe kamu yöneticisi sayılmayan daire başkanı ve bu kadrolara denk yönetici kadrolarına yapılacak atamalarda bu bentte öngörülen hizmet süresi yükseköğrenim gördükten sonra beş yıl olarak uygulanır. Ancak bu beş yıllık sürenin hesabında Devlet memurlarının kazanılmış hak aylık derece ve kademesinde değerlendirilen hizmet süreleri esas alınır..." hükmü yer almaktadır.

Diğer taraftan, 22.7.2007 tarihli ve 26442 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelik eki (I) Sayılı Kütük: Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Memur Kadro Kütüğünde genel sekreter kadrosu 1. derece olarak belirlenmiştir. Ek gösterge rakamı ise 3600 olarak belirlenmiştir.

Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliđi Personel ve Prensipler Genel Müdürlüğünün 21.11.2018 tarihli ve 74073113-010.99-E.138362 sayılı yazısında, *"Büyükşehir belediyeleri ile bağlı kuruluşlarında genel sekreter, genel sekreter yardımcısı, daire başkanı ve I. hukuk müşaviri kadrolarına yapılacak atamalarda aranacak hizmet süresine"* ilişkin yükseköğrenim gördükten sonra beş yıl olarak uygulanacağı belirtilmiştir.

Konuya ilişkin olarak Bakanlığımız Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğünün 20.06.2025 tarihli ve E-23663589-045.02[03002]-12813973 sayılı yazısında özetle *"Belediye birlikleri, Türkiye'de yerel yönetimlerin belirli hizmet alanlarında iş birliği yapmalarını sağlamak amacıyla kurulan tüzel kişiliğe sahip Merkezi teşkilat kamu kuruluşlarıdır. Yapısı açısından belediye birliklerinin yeri, doğrudan merkezi idareye bağlı olmayan ancak belirli yönlerden merkezi denetime ve mevzuata tabi olan yerinden yönetim birimleri kapsamında değerlendirilir.*

Nitekim Anayasa'nın 127. Maddesi'ne göre "Merkezî idare, mahallî idareler üzerinde, mahallî hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahallî ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla, kanunda belirtilen esas ve usuller dairesinde idarî vesayet yetkisine sahiptir."

.....Birliği Tüzüğü çerçevesinde Genel Sekreterin atanmasına ilişkin hususlar, Türkiye Belediyeler Birliği Tüzüğü, 5355 sayılı Mahallî İdare Birlikleri Kanunu, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu, 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, 5393 sayılı Belediye Kanunu gibi ilgili kanunlarla birlikte değerlendirilmelidir. Bu kapsamda, Genel Sekreterlik görevine atanacak kişinin en az dört yıllık lisans eğitimi almış olması, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nda yer alan genel memuriyet şartlarını taşıması ve en az 5 yıl yöneticilik deneyimine olması beklenir. Atanan kişi sözleşmeli olarak da görev yapabilir.

..... Birliği Tüzüğü'ne göre atama süreci, Birlik Başkanı tarafından yürütülür ve birlik meclisinin bilgisi ile tamamlanabilir. Genel Sekreter, idari yapılanmanın üst kademelerinde yer aldığı için atanacak kişinin mevzuata hakimiyetinin yanı sıra, kurumsal temsil yeteneğine ve uygulama becerilerine de sahip olması önemlidir.

Üst düzey kamu yöneticilerinin atamaları, 3 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile düzenlenmiştir. Ancak genel sekreter atamaları, Cumhurbaşkanlığı tarafından yapılan üst düzey kamu yöneticisi atamaları kapsamında değerlendirilmemektedir. Bu yönüyle, genel sekreterlik görevi, üst düzey kamu yöneticisi sayılmayan daire başkanlığı kadrolarıyla benzerlik göstermektedir.

Belediyeler birliği genel sekreterinin atanmasında Tüzüğü ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun (DMK) 68/B maddesi arasında ortaya çıkan kıdem şartı farkı, normlar hiyerarşisi çerçevesinde de değerlendirilmelidir. Bu hiyerarşi, alt normların üst normlara aykırı olamayacağını ve çelişmesi halinde üst normun uygulanacağını ifade eder.

T.C. Anayasası, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu, 5355 sayılı Mahallî İdare Birlikleri Kanunu, 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, normlar hiyerarşisi ve özel-genel kanun ilişkisi bakımından farklı düzeylerde ve kapsamlarda değerlendirilir.

En üst norm olan Anayasa, tüm hukuk düzenini kapsar ve diğer tüm kanunlara üstünlük sağlar. Anayasa hükümlerine aykırı hiçbir düzenleme yapılamaz.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu (DMK), genel bir kanun niteliğindedir ve tüm memurlar için geçerlidir. Bu bağlamda, belediye personeline de uygulanır; ancak belediyelere özgü özel kanunlarda farklı hükümler bulunuyorsa, bu özel hükümler öncelikli olarak uygulanır.

5355 sayılı Mahallî İdare Birlikleri Kanunu, mahallî idare birliklerini düzenleyen özel bir kanundur. Bu kanun kapsamında birlik personelinin durumu, birliklerin görev ve işleyişine ilişkin özel hükümler getirilmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunu, belediyelere özgü hükümler içerir ve belediyelerle ilgili teşkilat yapısı, organların görevleri, belediye personel rejimi gibi hususları düzenler.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ise büyükşehir belediyelerine özgü ayrıntılı hükümler içeren özel bir kanundur. Büyükşehir belediyelerinin teşkilatlanma yapısı, hizmet alanları ve görev yetkileri gibi özel düzenlemeler barındırır.

Bu kapsamda, normlar hiyerarşisi açısından Anayasa en üstte, diğer kanunlar ise kendi aralarındaki özel-genel ilişkiye göre uygulanma sırasına tabi tutulur.

5355 sayılı Mahallî İdare Birlikleri Kanunu'nun Ortak Hükümler başlıklı 22. maddesi'nin 5. fıkrasına göre; "Birliklerde, teşkilât ve personel istihdamı konularında bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde Belediye Kanunu ile Belediye Kanununa aykırı olmamak kaydıyla birlik tüzüğü hükümleri uygulanır." hükmü yer almaktadır.

"Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahallî İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelik" ekinde yer alan "(1) sayılı Kütük Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahallî İdare Birlikleri Memur Kadro Kütüğü"ne göre Genel Sekreter, 657 sayılı Kanuna Tabi Memur Unvanları Listesinde yer almakta olup Ek Gösterge rakamının 3600 olduğu göz önüne alındığında 657 sayılı DMK'nın 68/B maddesinin ilgili b bendi kapsamına tabi olmaktadır. Ancak bu husus özel olarak

kadrosu belirlenmiş yapılarda (büyükşehir belediyeleri gibi) geçerli olup "Birlik Genel Sekreteri" ünvanının özel olarak öngörülmediği veya tüzükle öngörülmek şartıyla uygulamada yer bulduğu gibi yerel birliklerde, atanacak genel sekreterin hangi statüde görevlendirileceği belirleyici olan husus olmalıdır.

Dolayısıyla, birden fazla kamu tüzel kişiliğinin bir araya gelerek oluşturduğu bu tür yapılanmalarda durum farklılık arz etmektedir. Gerek gerekse diğer yerel birlikler açısından Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına İlişkin Yönetmelikte yer alan cetveller incelendiğinde ilgili birlikler için genel sekreterlik görevine ilişkin özel bir kadro tahsisi yapılmadığı görülmektedir.

Bu çerçevede, belediyeler birliği gibi mahallî idarelerde görev yapacak Genel Sekreterlerin atanması ile ilgili olarak; açıklanan mevzuat hükümleri ile tarafımıza iletilen yazınız ve eklerindeki bilgin belgeler birlikte değerlendirildiğinde, yukarıda belirtilen ilgili mevzuatlarda Birlik Genel Sekreteri'nin kadrolu veya sözleşmeli olarak istihdam edileceğine dair açık bir düzenleme bulunmaması ve 5355 sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanunu'nun "Ortak Hükümler" başlıklı 22. maddesinin beşinci fıkrası olan "Birliklerde teşkilat ve personel istihdamı konularında bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde, Belediye Kanunu ile Belediye Kanununa aykırı olmamak kaydıyla birlik tüzüğü hükümleri uygulanır" hükmü gereğince, Birliği Tüzüğü'nde yer alan ilgili hükümlere uygun olarak Genel Sekreter atamalarında 5 yıllık hizmet süresi aranmasının yeterli olacağı kanaatine varılmıştır." denilmiştir.

Bu itibarla, Birliği Genel Sekreterinin atanmasında hizmet süresinin yükseköğrenim gördükten sonra beş yıl olması, bu beş yıllık sürenin hesabında Devlet memurlarının kazanılmış hak aylık derece ve kademesinde değerlendirilen hizmet süreleri esas alınması gerektiği mütalaa edilmektedir.

Bilgilerine arz ederim.

.....
.....